

Η δημόσια βιβλιοθήκη της Αυστραλίας έχει ελληνικό αρχιτεκτονικό υπόβαθρο

/ [Ομογένεια](#)

Το κτίριο που δεσπόζει στο κέντρο της Μελβούρνης είναι διάσημο ανά την Αυστραλία ως η πρώτη δημόσια βιβλιοθήκη της χώρας και μία από τις πρώτες ανά τον κόσμο. Λίγοι όμως γνωρίζουν την ιστορία της σύνδεσης του εμβληματικού κτιρίου με την αρχαία Ελλάδα.

BY ZOE THOMAIDOU – SBS GREEK

Ο αρχιτέκτονας Θανάσης Ανδρωνάς βρίσκεται πίσω από την ομάδα που συντόνισε τις εργασίες πρόσφατης αποκατάστασης της Πολιτειακής Βιβλιοθήκης που διήρκησαν διόλου λιγότερο από πέντε χρόνια.

Βασικά σημεία

- Το έργο αποκατάστασης της Πολιτειακής Βιβλιοθήκης της Βικτώριας που φέρει και ελληνική «υπογραφή», διακρίθηκε σε τρεις κατηγορίες αρχιτεκτονικού θεσμού βράβευσης.

- Ο ομογενής πρωτεργάτης της αναγέννησης του κτιρίου εξηγεί πώς έφεραν στο προσκήνιο το εμπνευσμένο από την αρχαία Ελλάδα παρελθόν της βιβλιοθήκης.
- Σημαντικό αποτέλεσμα των εργασιών, που δεν πέρασε απαρατήρητο από τους κριτές των βραβείων, το άνοιγμα νέων χώρων στην υπηρεσία του κοινού της Μελβούρνης και των επισκεπτών.

Ο Έλληνας αρχιτέκτονας που «αναγέννησε» την Αίθουσα της Βασίλισσας στη Μελβούρνη

Οι συντελεστές όμως δικαιώθηκαν επάξια, αποσπώντας όχι μία αλλά τρεις διακρίσεις στα φετινά βραβεία του Ινστιτούτου Αρχιτεκτόνων Αυστραλίας στη Βικτώρια.

«Είναι οπωσδήποτε μεγάλη τιμή και μεγάλη έκπληξη που μας δώσανε τρία βραβεία. Είχαμε ελπίδες για το Melbourne Prize (Βραβείο Μελβούρνης) αλλά να έχουμε και το Heritage [Architecture] (Βραβείο Αρχιτεκτονικής Πολιτιστικής

Κληρονομιάς) και το Public Architecture (Βραβείο Δημόσιας Αρχιτεκτονικής) είναι ιδιαίτερη τιμή», λέει ο κ. Ανδρωνάς στο **SBS Greek**.

Ως επικεφαλής της εταιρείας Andronas Conservation Architecture, είχε καθοριστικό ρόλο στον συντονισμό σχεδιασμού του 'νέου προσώπου' της βιβλιοθήκης από τις συνεργάτιδες εταιρείες Architects Architectus and Schmidt Hammer Lassen.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ:

Ένας «ναός» αφιερωμένος στη μόρφωση

Κεντρικό κομμάτι των εργασιών, που σύμφωνα με τον κ. Ανδρωνά οδήγησε στην απονομή του βραβείου για την Πολιτιστική Κληρονομιά, ήταν η αίθουσα της Βασίλισσας, που φέρει σήμερα την ονομασία Ian Potter's Queen Hall.

Η αίθουσα που από το 2003 ήταν κλειστή πρόλαβε να ανοίξει και πάλι τις πόρτες της στο κοινό – πριν χτυπήσει η πανδημία κορωνοϊού – τον Δεκέμβριο του 2019, με την ολοκλήρωση της αποκατάστασης.

Θεωρείται το «στολίδι» των διατηρητέων χώρων της βιβλιοθήκης με τον κεντρικό της χώρο να ανοίγει το 1856 ως δημόσιο αναγνωστήριο, κάτι το πρωτοποριακό για εκείνη την εποχή.

Ο κ. Ανδρωνάς εξηγεί το γιατί.

«Ως ιδέα είναι εξαιρετικά σημαντική γιατί μέχρι τότε ούτε στην Αγγλία είχαν δημόσιες βιβλιοθήκες.

«Ο σκοπός ήταν βέβαια να δώσουν δωρεάν ελεύθερη είσοδο στον κόσμο [...]όχι μόνο σε αυτούς που είχανε τη δυνατότητα να διαθέσουν κάποιο ποσό. Δηλαδή κάποιος είτε φτωχός είτε πλούσιος θα μπορούσε να πάει στη βιβλιοθήκη για να μάθει καταρχήν να διαβάζει και δεύτερον να μπορεί να διαβάζει ο,τιδήποτε θέλει», λέει επισημαίνοντας ότι το σκεπτικό εξέφραζε όσους ονειρεύονταν «μια καλύτερη κοινωνία».

Architect Arthur Andronas at the State Library of Victoria.

Η ιδέα συνεχίζει, ήταν ουσιαστικά «βασισμένη στη δημοκρατία».

«Και αφού η αρχαία Ελλάδα γεννήσε το ιδεώδες της δημοκρατίας έχουμε και το σχέδιο το κλασσικό ελληνικό».

Όπως αναφέρει ο αρχιτέκτονας, η αρχιτεκτονική κλασσικού ρυθμού είναι έκδηλη αρχικά στην παρουσία των κολώνων στο εξωτερικό του κτιρίου, αλλά και εσωτερικά.

«Είναι σχεδόν σαν να είναι ναός», δηλώνει συμφωνώντας με τον χαρακτηρισμό «ναός της μόρφωσης».

Με τους υπεύθυνους τότε να θεωρούν λανθασμένα ότι ο Παρθενώνας – κατεξοχήν δείγμα της ελληνικής κλασσικής αρχιτεκτονικής – ήταν στην αυθεντική του κατασκευή χωρίς χρώμα, επέλεξαν αρχικά το λευκό «ντύσιμο» των τοίχων στην Αίθουσα της Βασίλισσας.

Η αίθουσα που θα φιλοξενεί αντίγραφο της ζωφόρου του Παρθενώνα στο Νέο Μουσείο της

Image not found or type unknown

Κατόπιν ερευνών ωστόσο, ανακαλύπτοντας τη σημαντική παρουσία χρωμάτων στην κλασική αρχιτεκτονική, το εσωτερικό βάφτηκε ανάλογα και διακοσμήθηκε με τυπικά αρχαιοελληνικά στοιχεία, όπως μαίανδρους και άκανθους.

Εκτοτε, εξηγεί ο κ. Ανδρωνάς, ακολούθησαν πολλαπλές παρεμβάσεις, με το πρωτότυπο σχέδιο να «χάνεται» κάτω από στρώσεις.

Γνωρίζοντας την ιστορία που κρυβόταν πίσω από το «πολύχρωμο σχέδιο» η ομάδα αρχιτεκτόνων της σύγχρονης ανακαίνισης, αποφάσισε ότι αυτό το χαρακτηριστικό δεν έπρεπε να χαθεί από το σημερινό «πρόσωπο» της βιβλιοθήκης.

«Αφαιρέσαμε περίπου έξι-επτά στρώσεις και βρήκαμε την πρωτότυπη».

Examples of original design features restored at Queen's Hall

Image not found or type unknown

Στόχος τους ήταν όπως είπε να αποφύγουν ένα αποτέλεσμα που θα έδειχνε σαν 'φτηνή' απομίμηση προσθέτοντας ακόμη ένα 'μπάλωμα'.

Αντ' αυτού επέλεξαν να αναδείξουν το ιστορικό παρελθόν του χώρου και της διακόσμησής του όπως ακριβώς την είχε επιμεληθεί στα μέσα του 19^ο αιώνα ο πρωτεργάτης του σχεδίου Edward LaTrobe Bateman.

Σημεία όπου διασώθηκε το πρωτότυπο πολύχρωμο σχέδιο «ξεγυμνώθηκαν» για να αναδειχθούν τα μεγαλοπρεπή - αρχαιοελληνικού χαρακτήρα - διακοσμητικά στοιχεία.

Αρχιτεκτονική στην υπηρεσία του κοινού

Πέρα όμως από τη σημασία της αισθητικής, το έργο αποκατάστασης του εμβληματικού κτιρίου συνέβαλε σε μια βασική λειτουργία της Πολιτειακής Βιβλιοθήκης: την εξυπηρέτηση των χρηστών της.

«Κάθε χρόνο περνούν από τη βιβλιοθήκη περίπου 1.800.000 επισκέπτες», μας λέει ο κ. Ανδρωνάς, αναφερόμενος βέβαια στην κίνηση προ πανδημίας.

Χάρη στις εργασίες ανακαίνισης, όταν επιτραπεί εκ νέου η λειτουργία της βιβλιοθήκης, ο κόσμος θα έχει πρόσβαση σε περίπου 40 τοις εκατό μεγαλύτερο χώρο.

«Ο δημόσιος χώρος είναι αναγκαίος και επειδή τον προσφέραμε σε τόσο μεγάλη έκταση αποσπάσαμε και τα άλλα δύο βραβεία», σχολιάζει ο κ. Ανδρωνάς για τη διάκριση σε δημόσια αρχιτεκτονική και το βραβείο Μελβούρνης.

Arthur Andronas (R) with colleagues inside the State Library of Victoria during restoration works.

Το ίδιο επιβεβαιώνει και η δήλωση της επικεφαλής της κριτικής επιτροπής στον θεσμό βράβευσης, Ingrid Bakker:

«Πρότζεκτ όπως αυτό της Πολιτειακής Βιβλιοθήκης προσφέρουν ένα τεράστιο πλεονέκτημα στους κατοίκους της Μελβούρνης και ο τρόπος με τον οποίο ‘επανήλθε στη ζωή’ είναι πραγματικά ένα δώρο στην πόλη».

Για το εγχείρημα υπολογίστηκε ότι χρειάστηκαν τουλάχιστον 400.000 ώρες εργασίας που διήρκησαν συνολικά πέντε έτη.

«Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και εργολάβοι δούλευαν ο ένας πάνω στον άλλον για να τελειώσουμε. Και πάλι γρήγορα έγινε η δουλειά», λέει με γέλια ο κ. Ανδρωνάς.

Το έργο της αποκατάστασης της Πολιτειακής Βιβλιοθήκης Βικτώριας, όπως και τα

υπόλοιπα που βραβεύθηκαν από το Ινστιτούτο Αρχιτεκτόνων στη Βικτώρια έχουν πλέον το «εισιτήριο» για να διαγωνιστούν στον αντίστοιχο θεσμό διακρίσεων σε εθνικό επίπεδο.

ΑΚΟΥΣΤΕ ΤΟ PODCAST